

Ad novissimam Alciphronis editionem

Accepta nuperrime a Schepersio recensione Alciphronis epistularum, quam locupletissimam curavit apud Teubnerum, hoc rhetoris opus denuo intenta mente relegi, unde factum est ut de locis nonnullis me iudice hucusque laborantibus corrigendis natae mihi sint suspiciones, quas nunc additurus sum iis quas in Mne-
mosynes vol. XXX (a. 1902) ageōs de Schepersii proecdosi apud Woltersium cum eruditis communicavi, diligenter nunc ab editore in hac recensione significatas.

I 6 § 2. σὺ δὲ ῥάδιος ὃν τῷ ὀφθαλμῷ καὶ πρὸς πᾶσαν ἡδονὴν ἀφροδίσιον κεχυμένος, ἀτιμάσας ἐμὲ καὶ τὰ κοινὰ παιδία — ἔρας τῆς Ἐρμιονίδος μετοίκου, κτέ.

Pro inepto ῥάδιος, multa aptiora se offerunt, velut ἵταμός, ἀναιδῆς, τακερός, sed certi nihil.

I 10 § 4. ἀναμείναντες οὖν ἀπολῆξαι τὸ κλυδώνιον καὶ καθαρὰν αἰθρίαν τενέσθαι, περινοστῆσομεν κτέ. Vetus et probatus scriptor, quia αἰθρία est *purum et innubile coelum*, καθαρὰν omisiisset, sed Alciphronis, non glossatoris, esse eam vocem fidei et facit I 1 § 3, ubi minus sane inepte legitur τῷ καθαρῷ τῆς αἰθρίας.

I 12 § 1. Μέμηνας, ὡς θυγάτριον, καὶ ἀληθῶς ἐξέστης.

Malim ἐξέστης, *insanis*, quoδ melius coit cum μέμηνας.

I 17 § 2. σοῦ δὲ ἐξ ἑκείνου μήτε ἀκέσασθαι μήτε ἀγέλεσθαι (sc. τὸ δίκτυον) βουληθέντος μεῖναι (sc. ἔφασαν), μηδενὸς τῶν ἐνοικούντων ὡς ἀλλοτρίου θιγγάνειν ἐπιχειρήσαντος. Vix sufficere videtur nudum μεῖναι, sed iure expectatur ἑκεῖ μεῖναι, scil. ἐπὶ τῆς ἥρονος τῆς ἐν Σουνίῳ (§ 1 init.).

II 8 § 2. ποῦ γάρ ἐγώ κατ' ἄγρὸν ὑδρύσω Κωλιάδας
ἢ Γενετυλλίδας;

Imo vero Κωλιάδα, ut dederat rhetor proficiens ex Lysistratae Aristophaneae initio, sed librariis fraudi fuit sequens plurale Γενετυλλίδας.

II 20 § 1. ἔξαιρέτως δὲ ἐθέλω βλίττειν τὰ σμήνη. ἔχων οὖν, σίμβλους ὑπὸ τῇ πέτρᾳ ἀποκλάσας, κηρία νεογενῆ, πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἀπηρξάμην, ἔπειτα δὲ τοῖς φίλοις ὑμῖν ἀπάρχομαι.

Quid sit ἀποκλάν σίμβλους με quidem latet, sed intellego ἀποκλάν κηρία, itaque interpongam: ἔχων οὖν σίμβλους ὑπὸ τῇ πέτρᾳ, ἀποκλάσας κηρία νεογενῆ, κτέ. Praeterea abesse malim ἀπηρξάμην, nec fortasse genuina est vocula δὲ, quam omittit optimus codex Vindobonensis B, de quo cf. Schepersii Praefat. p. XII, ut passim apud optimum quemque scriptorem post πρῶτον μὲν sequitur nudum ἔπειτα aut εἶτα. Ex Alciphone cf. IV 6 § 3 τὸ μὲν πρῶτον — εἴτα φανερώς ποιημάτια ἥδεν.

II 21 extr. παθὼν δὲ γνώσεται οἷόν ἐστι τὸ τὴν ὅρυοικον σωφροσύνην *{μὴ}* ἀσπάζεσθαι. Sic potius correxerim quam cum Maehlyo ἀτιμάζεσθαι. Incredibile dictu est, quot locis negatio apud scriptores graecos perierit.

II 34 § 1. καταπέλτας. Hic et ubique reponendam esse formam genuinam καταπάλτης praeter etymologiam docent tituli graeci ubique, quod sciam, eam formam servantes.

II 37 § 2. ἡ μὲν οὖν Ἀνοδος κατὰ τὴν πρώτην γέτονεν ἡμέραν, ἡ Νηστεία δὲ τὸ τήμερον εἶναι παρ' Αθηναίοις ἔορτάζεται, κτέ.

Schepers coniecit τὴν προτεραίαν, deleto ἡμέραν. Si quid mutandum putarem, potius πρώτην mutarem in πρὸ τῇ σδε. At sana videtur vulgata. Quia enim antecedunt verba ἡ γῦν *{ἐν}*εστῶσα (sic recte Hirschig) σεμνοτάτη τῶν Θεσμοφορίων ἔορτή, ad πρώτην commode subaudias τῆς ἔορτῆς.

II 38 extr. τοὺς δὲ ἀνδραποδίζοντας ἀπὸ τοῦ φρονεῖν τοὺς νέους ἀθώους [*{εἶναι τιμωρίας}*] ἀπέλιπον.

Non solum cum Cobeto εἶναι expunxerim, sed etiam τιμωρίας, quod glossema esse infra III 26 extr. vir summus recte agnoscisse videtur. Glossatore enim tale additamentum dignius videtur quam Alciphone.

III 2 § 3. ἀγνώμονος γάρ, ὡς ἔοικε, πειραθεῖσα τοῦ Γοργίου καὶ μικροπρεποῦς περὶ τὰς ἀποδόσεις τὴν ὄργὴν ἔναυλον ἔχουσα, κτέ. Rectissime editor in *Corrigendis* praetulit variam lectionem ἀντιδόσεις, nam ἀποδόσεις absurdum est. Ceterum expectabam potius vocem simplicem, ut III 21 § 1 περὶ τὰς δόσεις κέχρηται τῷ βαλαντίῳ. Cf. I 17 § 3.

III 12 extr. μήτε οὖν ἐς νέωτα μήτε μὴν *{ὕστερον?}* νικήη ὁ θεοῖς ἔχθρος Λικύμνιος, δην ἐγώ τῆς ἀχαρίστου (-ίτου legē cum Cobeto) φωνῆς ἔνεκεν ὁρθοκόρυζον καλεῖσθαι πρὸς ἡμῶν — ἔκρινα.

Merito Schepersio non satisfecerunt propositae coniecturae

sed quod ipse, aptius vocabulum requirens, ὁρθιόκρωζον (sic) coniecit, id duplice nomine peccat contra sermonis indolem et analogiam. Neque enim verbum κράζειν habet iota adscriptum, neque inde formari potuit substantivum in ζος, quia verbi radix est κραγ', ut confirmat subst. κρατμός, itaque conicere debuerat, aut ὁρθιόκρωτα (cf. κρέξ a verbo κρέκειν) aut ὁρθιοκράτην (cf. κράκτης a κράζειν). Quid lateat ignoro.

III 19. Narrantur philosophi quidam in convivio flagitiosis suis moribus omnium animos ad sese convertisse, ὥστε ἡμῶν τῶν παρασίτων (ita pergit epistulae auctor § 9) οὐδεὶς ἔτι λόγος· τὸ γὰρ θέαμα καὶ τὴν θυμηδίαν παρείχεν οὐδεὶς τῶν εἰς τοῦτο κεκλημένων, καίτοι γε καὶ Φοιβίδης δὲ κιθαρῳδὸς καὶ μῆμοι γελοίων οἱ περὶ Σαννυρίωνα καὶ Φιλιστίδην οὐκ ἀπελείποντο. ἀλλὰ πάντα φροῦδα καὶ οὐκ ἀξιόχρεα, εὐδοκίμει δὲ μόνος ὁ τῶν σοφιστῶν λῆρος.

Lectionem codicem ἀπελείποντο, sensu passivo acceptam, aptam sententiam praebere nego; manifeste requiritur sensu neutro οὐκ ἀπέλειπον, non desistebant, sed pergebant suis artibus delectare, quamvis frustra, convivas. — Num forte fuit: οὐκ ἀπέλειπόν πω aut — ποτε, ut οὐ — ποτε in tmesi legitur I 2, § 2?

III 22 § 1. τοσοῦτον ἀπέχει τοῦ ζηλοτυπεῖν τὰς ἔταιρας (sic pro ἔταιρας Pierson) ὡς πρώην λόγου ρύεντος αὐτῷ ἐπὶ τοῦ συμποσίου, πολλὴν κατέχεε βλασφημίαν τῶν τὰ τοιαῦτα ὑπομενόντων κτέ.

Admissa Meinekii emendatione ⟨μὴ⟩ ὑπομενόντων, legentum suspicor: λόγου ρύεντος ⟨περὶ⟩ αὐτοῦ, i. e. περὶ τοῦ ζηλοτυπεῖν, cum sermo incidisset de zélotypia, licet paullo insolentius dictum sit ρύεντος pro ἐμπεσόντος. Ceterum subdubito an Hemsterhusii gravior mutatio τοὺς ἐραστὰς praeferenda sit Piersoniae τὰς ἔταιρας, quippe quae minus clarum praebeat sententiam.

III 34 § 3. καὶ ἔδει πάντως ἡ ἀροῦν ἡ φελλέα ἐκκαθαίρειν ἡ γύρους περισκάπτειν καὶ τοῖς βόθροις ἐμφυτεύειν, οὐκέτ' ἀνασχετός ἡ διατριβή.

Multum dubito de sanitate verborum φελλέα ἐκκαθαίρειν. Vix enim satis probabiliter coll. II 18 § 2 et Aesch. Suppl. 265 (χθόνα κνωδάλων ἐκκαθαίρειν) ad hoc verbum suppleveris λύκων aut θηρίων, quia hic agitur de opere aliquo rustico non nimis alieno a vicinis. Expectatur hic v. c. δχετοὺς ἐκκαθαίρειν, sed frustra quaero aptum vocabulum, quod facile in φελλέα potuerit corrumpi. Quaerant alii.

III 38 § 2. Scribitur de homine avaro et sordido: σιτεῖται δὲ οὐδὲν τῶν πολυτελῶν, ἀλλ' ἄρτον τὸν ἐξ ἀγορᾶς, καὶ δψον, εἴποτε εὐημερίας ήμέραν ἐπιτελοίη, δρυπεπεῖς ἡ φαυλίας.

Cur vilis sit cibus *panis in foro emptus*, nemo facile dixerit, cum praesertim Athenis laudarentur οἱ ἀγοραῖοι ἄρτοι, ut docet Lyncei Samii locus in epistula ad Diagoram apud Athenaeum III p. 109 D. Corrigendum existimo ἄρτον τὸν ἐξ ὀλύρας, *panem*

siliagineum. Cf. loci citati in Thesauri vol. V p. 1928 sq. s. v. δύρα.

III 39 § 1 extr. πρὸς ταῦτα ἔκαστα ἔχθρὰ βλέπων.

Graecum est ἔχθρὸν βλέπων, ut II 7, 2 recte scribitur τακερὸν βλέπεις, II 16 § 2 δριμὺν βλέπει cest. Vitii causa fuit antecedens ἔκαστα.

IV 8 § 2. καίτοι γε ὥμην τὸν ἄκρατον ἔσεσθαι μοι παρηγόρημα, δν παρ' Εὐφρονίῳ τρίτην ἐσπέραν πολύν τινα ἐνεφορησάμην.

E constanti in talibus Alciphronis scribendi consuetudine corrigendum est τρίτην *〈ταύτην〉* ἐσπέραν. Cf. hi loci: I 1 § 3 τετάρτη δὲ αὕτη ἐπιλαβοῦσα ἡμᾶς — ἡμέρα (*unde recte Meiser ταύτην post τρίτην delevit § 1*). I 14 § 2 πρὸ τούτων τεττάρων ἑτῶν. II 18 § 1 τρίτην ταύτην ἡμέραν, quae verba recurrunt II 19 § 3 et II 30. III 28 § 3 πέμπτην ταύτην ἡμέραν. Quam facile ταύτην post τρίτην a librariis neglegi potuerit cadit in oculos.

IV 13 § 14 sq. Manifesto pessime procedit in vulgatis narratio, quo perspecto Meineke collocans integrum paragraphum 14 post 15 hunc locum sic constituit: κάπειτα ἢ μὲν κλωνία μυρρίνης συνέδει ὥσπερ στέφανον ἔαυτῇ πλέκουσα καὶ ‘εἰ πρέπει μοι, φίλη, σκέψαι’, ἢ δ’ ἵων ἔχουσα κάλυκας ἐπανήει ‘ώς χρηστὸν ἀποπνεῖ’ λέγουσα, ἢ δὲ μῆλα ἄωρα ‘ίδοὺ ταυτὶ’ ἐκ τοῦ κόλπου προφέρουσα ἐπεδείκνυτο, ἢ δὲ ἐμινύριζεν, ἢ δὲ φύλλα ἀπὸ τῶν κλωνίων ἀφαιροῦσα διέτρωγεν ὥσπερ ἀκκιζομένη· καὶ τὸ δὴ γελοιότατον, πᾶσαι γάρ ἐπὶ ταύτον ἀνιστάμεναι ἀλλήλας λανθάνειν ἐβουλόμεθα· θατέρᾳ δὲ οἱ ἀνθρωποι (I. ἀνδρες ειν Cobeto) ὑπὸ τὴν λόχμην παρήχοντο. [§ 14] διανίστατο δὲ ἡδη ἡμῶν μὲν τῶν γυναικῶν τὰ πλήθη (pro πάθη), τῶν ἀνδρῶν δὲ ἔμεινεν (pro ἐκεῖνα)· ὑπεκδυόμεναι δ’ οὖν μικρὸν ἀπωθεν συνηρεφῆ τινα λόχμην εὔρομεν, ἀρκοῦντα τῇ τότε κραιπάλῃ θάλαμον. ἐνταῦθα διανεπαύμεθα τοῦ πότου καὶ τοῖς κοιτωνίσκοις (pro χιτωνίσκοις) ἀπιθάνως εἰσεπαίομεν. [§ 16] οὕτως μικρὰ παρεμπορευσαμέναις τῆς ἀφροδίτης πάλιν συνειστήκει πότος κτέ.

Partim recte, partim secus locum ita constituit Meineke. Ne iusto diutins lectores detineam, nunc eundem apponam multo, ut mihi quidem videtur, emendatiorem. [§ 16] Κάπειτα ἢ μὲν κλωνία μυρρίνης συνέδει ὥσπερ στέφανον ἔαυτῇ πλέκουσα καὶ ‘εἰ πρέπει μοι, φίλε (sic l.), σκέψαι’, ἢ δ’ ἵων ἔχουσα κάλυκας ἐπήνει (eum Herchero, qui deinde delet λέγουσα, quod nescio an servari debeat transpositum post ‘ίδοὺ ταυτὶ’), ‘ώς χρηστὸν ἀποπνεῖ’ λέγουσα, ἢ δὲ μῆλα ἄωρα ‘ίδοὺ ταυτὶ’ ἐκ τοῦ κόλπου προφέρουσα ἐπεδείκνυτο, ἢ δὲ ἐμινύριζεν, ἢ δὲ φύλλα ἀπὸ τῶν κλωνίων ἀφαιροῦσα διέτρωγεν ὥσπερ ἀκκιζομένη (perperam Meineke σχινιζομένην) καὶ τὸ δὴ γελοιότατον, πᾶσαι [γάρ deleo cum Herchero] ἐπὶ ταύτον ἀνιστάμεναι ἀλλήλας λανθάνειν ἐβουλόμεθα. [§ 14] διανίστατο δὲ ἡδη ἡμῶν μὲν τῶν γυναικῶν τὰ πλήθη, τῶν ἀνδρῶν δὲ ἔμεινεν· ὑπεκδυό-

μεναι δὲ οὖν μικρὸν ἄπωθεν συνηρεφῆ τινὰ λόχμην εὔρομεν, ἀρκοῦντα τῇ τότε κραιπάλῃ θάλαμον. [§ 15, l. 6] θατέρα δὲ οἱ ἄνδρες ύπὸ τὴν λόχμην παρήρχοντο. [§ 14, l. 17] ἐνταῦθα δι- ανεπαύσθα τοῦ πότου (από πόθου;) καὶ ν τοῖς κοιτωνίσκοις πιθανῶς συνεπαίζομεν. [§ 16] οὕτως μικρὰ παρεμπορευ- σαμέναις τῆς ἀφροδίτης πάλιν συνειστήκει πότος· κτέ.

Sic demum omnia optime procedunt. Primum mulieres omnia faciunt et gestibus et sermonibus quae suam virorumque libidinem excitare possint, deinde surgentes pleraeque, paullisper adhuc manentibus viris, petunt silvae loca secreta, quo mox subsecuntur illi, quorum amoris tum largius indulgent.

In his primum certissima conjectura rescripsi φίλε pro φίλῃ, quia ex iis quae huic loco antecedunt liquido constat mulieres non inter se colloqui sed cum viris, unde simul appetet sanum esse ἀκκιζομένη p. 129, 4 *Delicias enim faciunt* meretrices, ut magis etiam incendant amatorum cupidinem. Deinde recte me posuisse verba θατέρα δὲ — παρήρχοντο (p. 129, 6 sq.) post verba ύπεκδυόμεναι — θάλαμον (p. 128, 15 sqq.) arguunt voces λόχμην in priore et τὴν λόχμην in posteriore loco. Tandem sententia flagitabat ut p. 128, 17 sq. pro verbis sensu cassis reponerem καὶ ν τοῖς κοιτωνίσκοις πιθανῶς συνεπαίζομεν (sc. τοῖς ἀνδράσιν), et in cubilibus non invitiae colludebamus. Verbum amatorium esse παίζειν nemo ignorat.

IV 16 § 1. ἔγω, δέσποτα Δημήτριε, δταν μὲν ξεω σε θεάσωμαι —, πέφρικα καὶ ταράττομαι καὶ ἀποστρέφομαι ὡς τὸν ἥλιον.

Nisi exiguae esset auctoritatis recentior cod Δ, qui post πέφρικα addit καὶ δέδοικα, haec verba genuina esse credi posset propter Ar. Nub. 1133 δέδοικα καὶ πέφρικα, qui melior est verborum ordo.

IV 17 § 2. οὐκ ἀν αὐτοῦ ἡγεσχόμην φθειριῶντος καὶ φιλονοσοῦντος κτέ.

Nee φιλόνοσος nee φιλονοσεῖν alibi extant. Quia vero hoc verbum, si graecum est, vix aliud potest significare quam *amare morbum sive libenter aegrotare*, itaque tantummodo recte diceretur de *aegro imaginario*, hic vero agitur de vere aegrotanti et *multis morbis obnoxio*, vide ne Alciphron scripsierit πολυνοσοῦντος. Cf. Thesaur. s. v. πολύνοσος.

Ibidem § 4. οὐκ ἀρνοῦμαι πρὸς τὸν νεανίσκον οἰκείως ἔχειν ἐκ πολλοῦ — πρὸς σέ μοι τάληθη, Λάμια — καὶ τὴν πρώτην ἀφροδίτην ἔμαθον παρ' αὐτοῦ [σχεδὸν recte del. Polak] κτέ. Subdubito num recte se habeat μοι εἰ μενηστηται. Expectabam πρὸς σέ ἐρω τάληθη, sed fortasse nihil novandum.

Ibidem § 8. καὶ δ μὲν νεανίσκος ὣν ἀνέχεται τὸν ὕστε- ρον ἀντεραστὴν τέροντα, δὲ τὸν δικαιότερον οὐχ ὑπομένει.

Pro ὕστερον Hercher de suo dedit τεραίτερον, deleto τέροντα, incertissima conjectura, quia eodem iure conieceris aut πρεσβύτερον aut, quod praeplacet, βυσόν. Vix autem recte

seni amatori opponitur *iustior*, quare vereor ne δικαιότερον huc devenerit e verbis antecedentibus § 7 extr. ὡς οὐδικαιότερον ἐκείνου ἔροῦντος, et genuina lectio sit νεώτερον.

IV 18 § 14. ἐὰν δὲ διοργισθῇ (δὴ δργισθῇ recte Meineke) τί μοι Γλυκέρα, ἅπαξ αὐτήν ἀρπάσας κατεφίλησα· ἂν ἔτι δργίζηται, μᾶλλον αὐτήν ἐβιασάμην· καν βαρυθύμως ἔχῃ, δεδάκρυκα. Antecedentes aoristi suadent ἐδάκρυσα.

IV 19 § 17. καὶ εἰ μελετῶν πειράζεις ἀπὸ σαυτοῦ ἐμὲ καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ ἀγρίδιον καὶ τὴν Μουνυχίαν καὶ πάντα κατ' ὀλίγον ὅπως ἐκπέσωσι τῆς ψυχῆς — οὐδύναμαι ταῦτα (codd. πάντα) ποιεῖν μὰ τοὺς θεούς, οὐδὲ σὺ δύνασαι διαπεπλεγμένος ὅλως ἥδη μοι.

Pluribus de causa haec verba sana esse nequeunt. Expectatur aliquid huiuscemodi:

καὶ εἰ ἀπολύειν πειράζεις ἀπὸ σαυτοῦ ἐμὲ καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ ἀγρίδιον καὶ τὴν Μουνυχίαν καὶ μελετῶν ὅπως κατ' ὀλίγον ἐκπέσωσι τῆς ψυχῆς, ὡς vel ὡς ἔτώ οὐ δύναμαι ταῦτα ποιεῖν (ὑπομένειν?), οὐδὲ σὺ δύνασαι διαπεπλεγμένος ὅλως ἥδη μοι.

Traiecti ad Rhenum.

H. van Herwerden.

ΠΙΝΑΤΡΑΝ — EINATPAN?

Nuperrime in *Journal of Hellenic Studies* XXV p. 174 Ramsay edidit recentissimam Isauriae novae inscriptionem: Παπίας ἐκόσμησεν (sepulcro ornavit) τὴν πίνατραν cum hac annotatione: *Probably a native word, indicating some relationship, like the obscure πάτρα (perhaps father's sister) in Phrygian inscriptions.*

At multum inter se differunt πίνατρα et πάτρα, quae est forma feminina iuxta πάτρως. Evidem non dubito quin in lapide non πίνατραν legatur, sed εἰνατραν = εἰνάτεραν pro εἰνάτερα ut passim in seris titulis occurrunt formae μητέραν, γυναῖκαν, similesque quam plurimae. Magnifice Papias ille (fortasse grammaticus) fratris sui uxorem vocabulo Homericō honorare sibi visus est¹.

H. v. H.